

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

ÄI1 Kieli, tekstit ja vuorovaikutus, P

Sisältö: Erilaisten tekstien havainnointia, tulkintaa ja harjoittelua. Omat tekstitaidot ja vuorovaikutustaidot. Lukupäiväkirja, lukukokemuksen analysointi. Oikeakielisyyttä.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, kirjoitustehtävät, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Yleensä numerojärjestyksessä

Oppikirja: Grunn – Uusi-Hallila – Grünthal: Kivijalka–kirjasarja: HUOM! Uudistettu laitos, 2005 tai uudempi painos. 1) Oppikirja 2) Tehtäviä ja aineistoja 3) Kielenhuollon kivijalka

ÄI2 Tekstien rakenteita ja merkityksiä, P

Sisältö: Tekstien erittely ja hyödyntäminen omassa kirjoittamisessa: aineistoaine. Tekstin rakenteen ja kieliasun hiominen mm. välimerkit. Informatiivinen puheenvuoro.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, suullinen esitys, kirjoitustehtävät, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Yleensä numerojärjestyksessä

Oppikirja: Kuten ÄI1

ÄI3 Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa, P

Sisältö: Eritellään ja tulkitaan kaunokirjallisuutta: novelleja, runoja ja näytelmiä. Novellien lukupäiväkirja. Tekstitaitotehtävät kaunokirjallisuudesta. Kirjallisuuden keinojen käyttö omassa tekstissä.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, kirjoitustehtävät, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Yleensä numerojärjestyksessä

Oppikirja: Kuten ÄI1

ÄI4 Tekstit ja vaikuttaminen, P

Sisältö: Vaikuttamisen näkökulma mediateksteissä ja kaunokirjallisuudessa.

Argumentointitavat ja retoriset keinot. Kantaaottavia puheenvuoroja ja tekstejä.

Kirjallisuuskeskustelut.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, suulliset esitykset, kirjoitustehtävät, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Yleensä numerojärjestyksessä

Oppikirja: Kuten ÄI1

ÄI5 Teksti, tyyli ja konteksti, P

Sisältö: Länsimaisen kirjallisuuden aikakaudet ja tyyliuunnat. Kirjallisuusessee. Oman tekstin kielen ja tyylin hionta.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, kirjalliset ja suulliset tehtävät, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Yleensä numerojärjestyksessä.

Oppikirja: Kuten ÄI1

ÄI6 Kieli, kirjallisuus ja identiteetti, P

Sisältö: Suomen kielen asema sekä suomalaisen kirjallisuuden ja kulttuurin merkitys.

Tekstejä ja keskustelua kurssin teemoista. Suomalainen kaunokirjallisuus teemoittain, tuotoksena kirjallisuusessee.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, kirjoitustehtävät, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Yleensä numerojärjestyksessä

Oppikirja: Kuten ÄI1

ÄI7 Puheviestinnän taitojen syventäminen, Sy

Sisältö. Esiintymis- ja ryhmätaitojen harjoittelua erilaisissa vuorovaikutustilanteissa. Oppimispäiväkirja.

Arviointiperusteet: Aktiivisen työskentelyn ja suullisten esitysten perusteella numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: Voi osallistua, kun ÄI4 suoritettu.

Oppikirja: Grønn – Grünthal – Uusi-Hallila: Kivijalka: Syventävät kurssit 7-9

ÄI8 Tekstitaitojen syventäminen, Sy

Sisältö: Monipuolistetaan ja syvennetään erilaisten tekstien lukemisessa ja analyysissä tarvittavia taitoja. Syvennetään oman tekstin rakentamisen taitoja. Kielenhuoltoa.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, kirjoitustehtävät, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Kun pakollisen kurssit on suoritettu, mahdollisimman lähellä yo-koetta.

Oppikirja: Kivijalka: Syventävät kurssit 7-9 ja Kielenhuollon kivijalka

ÄI9 Kirjoittaminen ja nykykulttuuri, Sy

Sisältö. Nykykirjallisuus. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon syventäminen. Kirjallinen ilmaisu kohti päättökoetta.

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely, kirjoitustehtävät, kurssikoe (= preliminääri).

Suoritusjärjestys: Kun pakolliset kurssit on suoritettu, mahdollisimman lähellä yo-koetta.

Oppikirja: Kuten ÄI8

CÄI1 Mediakurssi, So

Sisältö: Perekhtytään viestintään ja tehdään lukiolaisten lehteä ja muita lehtijuttuja.

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä

Suoritusjärjestys: Vapaa, yleensä 1. lukiovuoden keväällä.

Oppikirja: Ei oppikirjaa

CÄI2 Ilmaisutaidon peruskurssi, So

Sisältö: Oman ilmaisun vapauttaminen ja kehittäminen: rentous, puheilmaisu, äänenkäyttö, improvisaatio, draaman keinot.

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ei oppikirjaa

CÄI3 Ilmaisutaidon jatkokurssi, So

Sisältö: Valmis näytelmä esitykseksi tai oman tekstin ideointi, laatiminen, harjoittelu ja esittäminen.

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä

Suoritusjärjestys: Voi osallistua, kun CÄI2 suoritettu tai muuten valmiudet.

Oppikirja: Ei oppikirjaa

CÄI4 Tekstipaja, Sy

Sisältö: Osallistujat vaikuttavat toiveillaan kurssin sisältöön. Kirjoitetaan erityisesti kaunokirjallisia tekstejä: näytelmiä, runoja, novelleja. Mahdollisesti julkaistaan (esim. kirjoituskilpailut, paikallislehti, koulun juhlat).

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Voi osallistua, kun ÄI3 on suoritettu tai samanaikaisesti sen kanssa.

Oppikirja: Ei oppikirjaa.

ENGLANNIN KIELI, A1

ENA1 Nuori ja hänen maailmansa, P

Sisältö: Jokapäiväiseen elämään liittyviä aihepiirejä. Oman opiskelutyylin löytäminen. Peruskoulun rakenteiden kertaamista ja vahvistamista.

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta

Oppikirja: Davies — Kalliovalkama – Lehtonen...:In Touch Course 1 (WSOY)

ENA2 Viestintä ja vapaa-aika, P

Sisältö: Aihepiireinä englanninkielinen maailma ja Suomi ja suomalaisuus. Substantiivit, artikkelit, it/there, passiivi.

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta

Oppikirja: Davies — Kalliovalkama – Lehtonen...:In Touch Course 2 (WSOY)

ENA3 Opiskelu ja työ, P

Sisältö: Kurssin aihepiireinä unelmat ja toiveet, koulutus ja työ. Adjektiivit ja adverbit, epäsuora esitys, indefiniittipronomineja.

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta

Oppikirja: Davies — Lehtonen – Mäkelä...:In Touch Course 3 (WSOY)

ENA4 Ympäröivä yhteiskunta, P

Sisältö: tekstin lukemisen tekniikka, äidinkielen tiivistelmän laatiminen, vaillinaiset apuverbit, relatiivi-pronomininit, fraasiverbit

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Davies – Lehtonen: In Touch Course 4 (WSOY)

ENA5 Kulttuurikurssi, P

Sisältö: kirjan, elokuvan tai teatterikappaleen arvostelu, lauseenvastikkeet, artikkelit, välimerkit

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta

Oppikirja: Davies–Lehtonen: In Touch Course 5 (WSOY)

ENA6 Tiede, talous ja tekniikka, P

Sisältö: sanaston syventäminen, vaativien testien lukeminen, - infinitiivi, -ing-muoto, numeraalit

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Davies – Lehtonen: In Touch Course 6 (WSOY)

ENA7 Ihminen ja luonto, Sy

Sisältö: sanaston kartuttaminen, tekstinyymmärtämis- ja kuunteluharjoituksia, rakenteiden kertausta

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Ei itsenäistä suoritusta. Suositellaan sekä syksyllä että keväällä kirjoittaville.

Oppikirja: Davies – Lehtonen: In Touch Course 7 (WSOY)

ENA8 Puhu ja ymmärrä paremmin, Sy

Sisältö: Puheviestinnän strategiat ja suullisen kielen käyttö eri tilanteissa. Aiheina ajankohtaiset tapahtumat ja kurssien 1-7 aihepiirit.

Arviointiperusteet: Arviointi perustuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta saatuun arvosanaan ja muihin kurssin aikaisiin näyttöihin. Kurssi arvioidaan numeroin käyttäen asteikkoa 4 – 10.

Suoritusjärjestys: Ei itsenäistä suoritusta. Suositellaan sekä syksyllä että keväällä kirjoittaville.

Oppikirja: Ei oppikirjaa.

CEN1 Starttikurssi, So

Sisältö: Kerrataan ja vahvistetaan peruskoulussa opittuja rakenteita ja sanastoa.

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe, suoritusmerkintä

Suoritusjärjestys: Tarkoitettu niille, jotka tarvitsevat kertausta perusasioissa.

Oppikirja: Ikonen – Suurpää: Back-up English (WSOY)

CEN2 Valmennuskurssi, So

Sisältö: harjoitellaan yo-kirjoitusten tehtävyytyyppejä, kerrataan rakenteita ja sanasto.

Arviointiperusteet: Aktiivinen osallistuminen, preliminäärikoe, suoritusmerkintä

Suoritusjärjestys: Suositellaan kaikille keväällä kirjoittaville.

RUOTSIN KIELI, B1

RUB1 Koulu ja vapaa-aika, P

Sisältö: Nuorten lähiympäristö, koulunkäynti ja vapaa-aika.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus eli ns. jatkuva näyttö, erilaiset suulliset ja kirjalliset testit, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Blom- Kaunisto – Paaso-nen ym. : Galleri 1 (Otava), Galleri Grammatik (Otava)

RUB2 Arkielämää Pohjoismaissa, P

Sisältö: Nuoren lähiympäristö, koti, asuminen, perhe, ulkonäkö, pukeutuminen.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus eli ns. jatkuva näyttö, erilaiset suulliset ja kirjalliset testit, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Blom – Kaunisto – Paasonen ym.: Galleri 2 (Otava), Galleri Grammatik (Otava)

RUB3 Suomi, Pohjois-maat ja Eurooppa, P

Sisältö: Matkalla Suomessa. Kotiseutu. Suomalaisuuden erityispiirteitä.

Suomenruotsalaisuus. Suomen kirjallisuus, taide ja historia.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus eli ns. jatkuva näyttö, erilaiset suulliset ja kirjalliset testit, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Blom – Kaunisto – Paasonen ym.: Galleri 3 (Otava)

RUB4 Elämää yhdessä ja erikseen, P

Sisältö; Muuttuva elinympäristömme. Ympäristönsuojelu. Joukkotiedotusvälineet. Liikenne, tekniikka, mainonta.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus eli ns. jatkuva näyttö, erilaiset suulliset ja kirjalliset testit, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Blom – Kaunisto – Paasonen ym.: Galleri 4 (Otava)

RUB5 Elinympäristömme, P

Sisältö: Ihmissuhteet. Sukupuolten, ikäryhmien ja kulttuurien kohtaaminen. Elämänkatsomus. Rauha ja kansainvälisyys.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus eli ns. jatkuva näyttö, erilaiset suulliset ja kirjalliset testit, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Blom – Kaunisto – Paasonen ym.: Galleri 5 (Otava)

RUB6 Puhu ja ymmärrä paremmin, Sy

Sisältö: Suullista kielitaitoa vahvistavia puheharjoituksia aihepiireinä vapaa-aika, kirjallisuus, elokuvat, matkailu, ihmissuhteet, siirtolaisuus. Tutustutaan tarkemmin pohjoismaiseen kulttuuriin.

Arviointiperusteet: Suullinen koe, kurssikoe ja muut mahdolliset testit. Tuntiaktiivisuus eli ns. jatkuva näyttö.

Suoritusjärjestys: vapaa pakollisten kurssien jälkeen. Suositellaan sekä syksyllä että keväällä kirjoittaville.

Oppikirja: Blom – Kaunisto- Paasonen – Salonen: Galleri 6 (Otava)

RUB7 Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen, Sy

Sisältö: Kehitysmaat. Kansainvälisyys. Filosofista pohdintaa ihmisenä olemisesta.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus eli ns. jatkuva näyttöerilaiset suulliset ja kirjalliset testit, kurssikoe

Suoritusjärjestys: vapaa pakollisten kurssien jälkeen.

Oppikirja: Blom – Kaunisto – Paasonen ym.: Galleri 7 (Otava)

CRU1 Starttikurssi, So

Sisältö: Peruskoulun oppimäärän keskeisten kielioppikohtien ja perussanaston kertaus ja laajennus.

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä

Suoritusjärjestys: Opintojen alussa.

Oppikirja: Jukarainen – Harkoma – Lötheberg : Framsteg (Otava)

CRU3 Abikurssi, So

Sisältö: Monipuolista harjoittelua ylioppilastutkintoa varten: tiivistelmän ja kirjoitelman laadintaa, luetun ja kuullun ymmärtämisharjoituksia, kieliopin hiontaa, ym. osallistujien toiveiden mukaan.

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä, mahdollinen preliminäärikoe.

Suoritusjärjestys: Pakollisten kurssien jälkeen. Suositellaan kaikille keväällä kirjoittaville.

Oppikirja: Blom – Paasonen – Salonen ym.: Galleri grammatik (Otava)

SAKSAN KIELI, B2

SAB21 Vapaa-aika ja harrastukset, Sy

Sisältö: Nuorten jokapäiväinen elämä, harrastukset ja niiden yhteydessä käytettävät palvelut, rakenteiden kertausta.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Busse – Jaakamo – Ovaska – Vilenius-Virtanen: Panorama Deutsch Texte 1-3, Übungen 1

SAB22 Meillä ja muualla, Sy

Sisältö: Saksankieliset maat ja niiden ihmiset, maantiede, historia, lomaviettomahdollisuudet, imperfekti, prepositioita.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Busse – Jaakamo – Ovaska – Vilenius-Virtanen: Panorama Deutsch Texte 1-3, Übungen 2

SAB23 Ennen ja nyt, Sy

Sisältö: Teknologia ja yhteiskunta, turvallisuus ja yhteiskunta ennen ja nyt, kirjoitusharjoituksia, adjektiivit, rektioverbejä.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Busse – Jaakamo – Ovaska – Vilenius-Virtanen: Panorama Deutsch Texte 1-3, Übungen 3

SAB24 Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat, Sy

Sisältö: Koulunkäynnistä, opiskelusta ja työelämästä kertominen.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Busse – Jaakamo – Ovaska – Vilenius-Virtanen: Panorama Deutch Texte 4 – 6, Übungen 4

SAB25 Kulttuuri, Sy

Sisältö: Taiteesta, musiikista, elokuvista ja kirjallisuudesta kertominen, kirjoittaminen ja puhuminen.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Busse – Jaakamo – Ovaska – Vilenius-Virtanen: Panorama Deutch Texte 4 – 6, Übungen 5

SAB26Yhteiskunta Sy

Sisältö: Tutustutaan saksankielisten maiden yhteiskuntiin ja maapallon tilaan.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Busse – Jaakamo – Ovaska – Vilenius-Virtanen: Panorama Deutch Texte 4 – 6, Übungen 6

SAB27 Tiede ja tekniikka, Sy

Sisältö: Tieteeseen ja tekniikkaan liittyviä tekstejä, uusi yhteinen valuttaa: euro.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Busse – Jaakamo -Ovaska – Vilenius – Virtanen: Panorama Deutch Texte 7-8, Übungen 7

SAB28 Luonto ja kestävä kehitys, Sy

Sisältö: Luontoon ja ympäristöön liittyviä tekstejä, rektiöt, pronominaaliadverbit, partisiipit.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

CSAB1 Abivalmennus-kurssi, So

Sisältö: Luetun- ja kuullunymmärtämisiä, tiivistelmiä, kirjoitelmia, rakenteiden kertausta opiskelijoiden kanssa yhdessä suunnitellen, yo-tehtäviä.

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta. Suositellaan saksan kirjoittajille.

CSAB2 Suullisen kielitaidon kurssi, So

Sisältö: Harjoitellaan saksan puhumista virheitä pelkäämättä, tehdään harjoituksena tai kokeena saksan valtakunnallinen suullinen koe.

Arviointiperusteet: Suoritusmerkintä, aktiivinen osallistuminen, mahdollisesti suullisen kielitaidon koe

Suoritusjärjestys: Tarkoitettu lähinnä 2. vuosikurssin opiskelijoille -

ITALIAN KIELI, B3

ITB31 Hyvää päivää, hauska tutustua, Sy

Sisältö: Esittelyyn, tutustumiseen yms. liittyvät viestintätilanteet, hyvinvointi ja turvallisuus: oma lähipiiri, elin- ja opiskeluympäristö, kieliopin perusasiat.

Arviointiperusteet: Numeroarviointi tai suoritusmerkintä, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.

Oppikirja: Mäkelä – Raino: Italiano? Facile! 1 (WSOY)

ITB32 Näin asiat hoituvat, Sy

Sisältö: Matkailuun ja arkipäivään liittyvät tilanteet, kohdataan palvelualan edustajia heidän kanssaan viestittäessä, terveys, läheisimmät ihmissuhteet, rakenteiden syventäminen

Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.
Oppikirja: Mäkelä – Raino: Italiano? Facile! 1 (WSOY)

ITB33 Vapaa-aika ja harrastukset, Sy

Sisältö: Kurssin pääteema on vapaa-ajan vietto. Tekstien aiheita ovat säästä keskustelu, lomanvietto, ystävyysuhteet, ihastuminen sekä urheilu- ja muut vapaa-ajan harrastukset.
Arviointiperusteet: Numeroarviointi, aktiivinen osallistuminen, jatkuva näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys. Ei itsenäistä suoritusta.
Oppikirja: Mäkelä – Raino: Italiano? Facile 1 (WSOY)

MATEMATIIKKA, PITKÄ

MAA1 Funktiot ja yhtälöt, P

Sisältö: Yhtälö, prosenttilaskenta, potenssi, verrannollisuus.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.
Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen - Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka 1. Funktiot ja yhtälöt (WSOY)

MAA2 Polynomifunktiot, P

Sisältö: Toisen asteen yhtälö, polynomi-funktio, binomikaavat, polynomiepäyhtälö.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.
Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen - Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka 2. Polynomifunktiot (WSOY)

MAA3 Geometria, P

Sisältö: Yhdenmuotoisuus, sini- ja kosini-lause, pinta-aloja ja tilavuuksia.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.
Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela - Tahvanainen: Pitkä matematiikka 3. Geometria(WSOY)

MAA4 Analyyttinen geometria, P

Sisältö: Suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö, yhtälöryhmä.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.
Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen - Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka 4. Analyyttinen geometria (WSOY)

MAA5 Vektorit, P

Sisältö: Vektoreiden ominaisuudet ja laskutoimitukset, pistetulo.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.
Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela - Tahvanainen: Pitkä matematiikka 5. Vektorit (WSOY)

MAA6 Todennäköisyys ja tilastot, P

Sisältö: Klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, laskusäännöt, normaalijakauma.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela - Tahvanainen: Pitkä matematiikka 6. Todennäköisyys ja tilastot (WSOY)

MAA7 Derivaatta, P

Sisältö: Raja-arvo, derivaatta, derivoimissäännöt, funktion kulun tutkiminen, ääriarvot.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela - Tahvanainen: Pitkä matematiikka 7. Derivaatta (WSOY)

MAA8 Juuri- ja logaritmfunktiot, P

Sisältö: Juuri- ja logaritmiyhtälöt, derivoiminen, käänteisfunktio.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela - Tahvanainen: Pitkä matematiikka 8. Juuri- ja logaritmfunktiot (WSOY)

MAA9 Trigonometriset funktiot ja lukujonot, P

Sisältö: Trigonometriset yhtälöt, derivaatta, aritmeettinen ja geometrinen jono.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka. Trigonometriset funktiot ja lukujonot (WSOY)

MAA10 Integraalilaskenta, P

Sisältö: Integraalifunktio, määrätty integraali, pinta-alan ja tilavuuden laskeminen.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka Integraalilaskenta (WSOY)

MAA11 Lukuteoria ja logiikka, Sy

Sisältö: Lauseen totuusarvot, alkuluvut, Eukleideen algoritmi.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka 11 .Lukuteoria ja logiikka (WSOY)

MAA12 Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä, Sy

Sisältö: Absoluuttinen ja suhteellinen virhe, Newtonin menetelmä ja iterointi, muutosnopeus. Käytetään graafista laskinta.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka 12. Numeerisia ja algebrallisia menetelmiä (WSOY)

MAA13 Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi, Sy

Sisältö: Jatkovien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka 13. Differentiaali- ja integraalilaskennan jatkokurssi (WSOY)

CMA1 Starttikurssi, So

Sisältö: Peruskoulun matematiikan kertausta ja syventämistä.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

CMA2 Täydentävä kurssi, So

Sisältö. Vahvistetaan meneillään olevan kurssin hallintaa.

Arviointiperusteet: Osallistuminen, työskentelyaktiivisuus.

CMA3 Kertauskurssi, So

Sisältö: Kerrataan lukion matematiikan keskeiset sisällöt.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö.

Oppikirja: Kangasaho – Mäkinen – Oikkonen – Paasonen – Salmela – Tahvanainen: Pitkä matematiikka 14. Kertaus (WSOY)

MATEMATIIKKA, LYHYT

MAB1 Lausekkeet ja yhtälöt, P

Sisältö: Lineaarinen riippuvuus, verrannollisuus, ensimmäisen ja toisen asteen yhtälöt.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Oppikirja: Aalto – Levanto – Kylliäinen – Metiäinen – Mäkinen – Tahvanainen: Lausekkeet ja yhtälöt (WSOY)

MAB2 Geometria, P

Sisältö: Yhdenmuotoisuus, trigonometria, Pythagoraan lause, tason geometriaa, avaruusgeometriaa

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi

Suoritusjärjestys: MAB1 jälkeen

Oppikirja: Aalto – Levanto – Kylliäinen – Metiäinen – Mäkinen – Tahvanainen: Geometria (WSOY)

MAB3 Matemaattisia malleja I, P

Sisältö: Lineaarinen ja eksponentiaalinen malli, potenssi- ja eksponenttiyhtälö, logaritmi.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi

Suoritusjärjestys: MAB1 jälkeen

Oppikirja: Aalto – Levanto – Kylliäinen – Metiäinen – Mäkinen – Tahvanainen: Matemaattisia malleja 1 (WSOY)

MAB4 Matemaattinen analyysi, P

Sisältö: Derivaatta, funktion kulku, funktion suurin ja pienin arvo, sovelluksia

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi

Suoritusjärjestys: MAB1 jälkeen

Oppikirja: Aalto – Levanto – Kylliäinen – Metiäinen – Mäkinen – Tahvanainen: Matemaattinen analyysi (WSOY)

MAB5 Tilastot ja todennäköisyys, P

Sisältö: Tilastollisia tunnuslukuja, normaalijakauma, todennäköisyyslaskenta

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: MAB1 jälkeen

Oppikirja: Aalto – Levanto – Kylliäinen – Metiäinen – Mäkinen – Tahvanainen: Tilastot ja todennäköisyys (WSOY)

MAB6 Matemaattisia malleja II, P

Sisältö: Yhtälöpari, lineaarinen optimointi, lukujonot ja summat

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi

Suoritusjärjestys: MAB3 jälkeen

Oppikirja: Aalto – Levanto – Kylliäinen – Metiäinen – Mäkinen – Tahvanainen: Matemaattisia malleja II (WSOY)

MAB7 Talousmatematiikka, Sy

Sisältö: mm. indeksi-, kustannus-, laina- ja verotuslaskelmia.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi

Suoritusjärjestys: MAB6 jälkeen

Oppikirja: Hassinen – Forsell – Taskinen: Sigma 7 Talousmatematiikka (Tammi)

MAB8 Matemaattisia malleja III, Sy

Sisältö: Trigonometriset funktiot, radiaani, vektoreiden komponenttiesitys ja skalaaritulo.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: MAB1, MAB2, MAB3, MAB6 jälkeen.

Oppikirja: Hassinen – Hemmo – Taskinen – Ekonen: Sigma 8 Matemaattisia malleja III (Tammi)

MAB9 Kertauskurssi, So

Sisältö: Kerrataan keskeisimpiä asioita, valmentaudutaan yo-kirjoituksiin.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Viimeinen kurssi

Oppikirja: Aalto – Kangasaho – Levanto – Mäkinen – Paavola – Salmela: Kertaus, lyhyt matikka (WSOY)

CMB1 Starttikurssi, So

Sisältö: Murtoluvut, polynomilaskentaa, lausekkeiden käsittely.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Ensimmäinen kurssi.

CMB2 Tilastot ja todennäköisyys II, Sy

Sisältö: Todennäköisyyslaskentaa, binomijakauma, normaalijakauma, otanta, tilastollista päättelyä.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: MAB5 jälkeen

Oppikirja: Ilmoitetaan syksyllä

FYSIIKKA

FY1 Fysiikka luonnontietona, P

Sisältö: Fysiikan antama maailmakuva, fysikaalisen tiedon hankinta ja mallintaminen.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö.

Oppikirja: Hatakka – Saari – Sirviö – Viiri – Yrjänäinen: Physica 1 Fysiikka luonnontieteenä (WSOY)

FY2 Lämpö, Sy

Sisältö: Lämpöilmiöt, mekaaninen energia, työ ja teho.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Eloranta – Havukainen – Leskinen: Fysiikka 2 Lämpö. Aallot (Tammi)

FY3 Aallot, Sy

Sisältö: Värähdys- ja aaltoliike, äänen ja valon käyttäytyminen.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Havukainen – Leskinen: Fysiikka 2 Lämpö. Aallot (Tammi)

FY4 Liikkeen lait, Sy

Sisältö: Newtonin lait, mekaaniset säilymislait, liikemallit.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Havukainen – Leskinen: Fysiikka 4 Liikkeen lait (Tammi)

FY5 Pyöriminen ja gravitaatio, Sy

Sisältö: Ympyräliike, gravitaatio, heittoliike ja planeettojen liike.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Havukainen – Leskinen: Fysiikka 5 Pyöriminen ja gravitaatio (Tammi)

FY6 Sähkö, Sy

Sisältö: Jännite ja sähkövirta, Ohmin laki, vastukset ja kondensaattorit.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Havukainen – Leskinen: Fysiikka 6: Sähkö (Tammi)

FY7 Sähkömagnetismi, Sy

Sisältö: Sähkömagneettiset ilmiöt, induktio, vaihtovirta.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Havukainen – Leskinen: Fysiikka Sähkö. Sähkömagnetismi (Tammi)

FY8 Aine ja säteilyt, Sy

Sisältö: Dualismi, valosähköilmiö, atomimallit, ydinenergia.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Havukainen – Leskinen: Fysiikka 8 Aine ja säteilyt (Tammi)

CFY1 Kokeellinen fysiikka, Sy

Sisältö: Harjoitusmittauksia eri fysiikan aloilta.

Arviointiperusteet: Työskentelyaktiivisuus, työselostukset.

Oppikirja: Monisteet, muistiinpanot

CFY2 Haitek-kurssi, So

Sisältö: Tutustutaan elektroniikkaan ja tuotantoteknologiaan, teollisuusvierailu, mallintaminen Lego-logolla.

Arviointiperusteet: Työskentelyaktiivisuus, harjoitustyö.

Oppikirja: Monisteet, muistiinpanot.

CFY3 Kertauskurssi, So

Sisältö: Kerrataan fysiikan keskeiset osa-alueet laskennallisoin keinoin.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Oppikirja: Lehto – Luoma – Havukainen – Leskinen: Fysiikka Kertauskirja (Tammi)

KEMIA

KE1 Ihmisen ja elinympäristön kemia, P

Sisältö: Orgaanisia yhdisteitä (ominaisuuksia, sidokset, reaktioita) seokset, ainemäärä, pitoisuus.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Oppikirja: Lehtiniemi – Turpeenoja: Mooli 1 Ihmisen ja elinympäristön kemia (Otava)

KE2 Kemian mikromaailma, Sy

Sisältö: Aineen rakenne, jaksollinen järjestelmä, hapetusluvut, kemiallinen sidos, isomeria.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: KE1 jälkeen.

Oppikirja: Lehtiniemi – Turpeenoja: Mooli 2 Kemian mikromaailma (Otava)

KE3 Reaktiot ja energia, Sy

Sisältö: Reaktioyhtälö, erilaisia reaktiotyyppejä, stoikiometrisia laskuja, energian muutokset, reaktionopeus.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: KE2 jälkeen.

Oppikirja: Lehtiniemi – Turpeenoja: Mooli 3 Reaktiot ja energia (Otava)

KE4 Metallit ja materiaalit, Sy

Sisältö: Sähkökemialla, hapettumis- ja pelkistymisreaktiot, metallit ja epämetallit, polymeerit, komposiitit.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: KE2 ja KE3 jälkeen.

Oppikirja: Lehtiniemi – Turpeenoja: Mooli 4 Metallit ja materiaalit (Otava)

KE5 Reaktiot ja tasapaino, Sy

Sisältö: Tasapainoreaktioita.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, numeroarviointi.

Suoritusjärjestys: KE4 jälkeen.

Oppikirja: Lehtiniemi – Turpeenoja: Mooli 5 Reaktiot ja tasapaino

CKE1 Kokeellinen kemia, Sy

Sisältö: Laboratoriotöitä, työselostuksia.

Arviointiperusteet: Jatkuva näyttö, työselostukset, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: KE2 jälkeen.

CKE2 Kemian kertauskurssi, Sy

Sisältö: Kerrataan aiempien kurssien keskeisiä sisältöjä.

Arviointiperusteet: Kurssikoe, jatkuva näyttö, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Viimeinen kurssi. Tarjolla vain verkkokurssina.

Oppikirja: Ilmoittaudu netissä: <http://lukiot.tampere.fi/seututarjotin/index.html>

MAANTIEDE

GE1 Sininen planeetta, P

Sisältö: Maan planetaarisuus. Luonnonmaantieteen perusteet.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Kakko ym: Lukion maantiede 1-2 + Sininen planeetta työvihko (Otava)

GE2 Yhteinen maailma, P

Sisältö: Luonnon ja ihmisen vuorovaikutus maapallolla. Kulttuurimaantieteen perusteet.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Kakko ym: Lukion maantiede 1-2 (Otava)

GE3 Riskien maailma, Sy

Sisältö: Luonnonoloista ja ihmisen toiminnasta aiheutuvat riskit maapallolla.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Pakollisten kurssien jälkeen.

Oppikirja: Kakko ym: Lukion maantiede 3 Riskien maailma (Otava)

GE4 Aluetutkimus, Sy

Sisältö: Kartografia, paikkatietojärjestelmät ja maantieteellisen tutkielman laatiminen.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Pakollisten kurssien jälkeen.

Oppikirja: Kakko ym: Lukion maantiede 4 Aluetutkimus (Otava)

BIOLOGIA

BI1 Eliömaailma, P

Sisältö: Eliömaailman järjestelmä, rakenne ja toiminta. Ekologia. Etologia. Evoluutio.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Leinonen – Nyberg ym.: Koulun biologia, lukio 1 Eliömaailma (Otava)

BI2 Solu ja perinnöllisyys, P

Sisältö: Solun rakenne ja toiminta. Perinnöllisyyden perusteet. Populaatiogenetiikka, evoluutioteoria.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Leinonen – Nyberg ym.: Koulun biologia, lukio 2 Solu ja perinnöllisyys (Otava)

BI3 Ympäristöekologia, Sy

Sisältö: Ekologian perusteet. Ympäristönsuojelu, kestävä kehitys, Suomen luonto.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Pakollisten kurssien jälkeen.

Oppikirja: Leinonen – Tyrväinen ym.: Koulun biologia, lukio 3 Ympäristöekologia (Otava)

BI4 Ihmisen biologia, Sy

Sisältö: Ihmisen rakenne ja elintoiminnot.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Pakollisten kurssien jälkeen.

Oppikirja: Leinonen – Nyberg ym.: Koulun biologia, lukio 4 Ihmisen biologia (Otava)

BI5 Bioteknologia, Sy

Sisältö: Bioteknologian perusteet. Solun rakenne, mikrobit, geenitekniikan perusteet. Jalostus.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Pakollisten kurssien jälkeen.

Oppikirja: Leinonen – Nowak ym.: Koulun biologia, lukio 5 Bioteknologia (Otava)

CBI1 Lajituntemuskurssi, So

Sisältö: Paikallisen kasvilajiston tunnistaminen. Kasvikokoelman teko.

Arviointiperusteet: Kasvikokoelma ja kasvitentti, osallistuminen retkiin, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Vapaa

HISTORIA

HI1 Ihminen, ympäristö ja kulttuuri, P

Sisältö: Talous- ja yhteiskuntakehityksen historiaa kivikaudelta nykyaikaan.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: 1. vuotena

Oppikirja: Heikkonen – Ojakoski – Väisänen: Muutosten maailma 1 ja 2 (WSOY)

HI2 Eurooppalainen ihminen, P

Sisältö: Antiikin ja Euroopan kulttuurihistoriaa nykyaikaan saakka Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: 1. vuotena

Oppikirja: Heikkonen – Ojakoski – Väisänen: Muutosten maailma 1 ja 2 (WSOY)

HI3 Kansainväliset suhteet, P

Sisältö: Kansainvälistä politiikkaa 1800-luvun lopulta nykypäivään.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: 2. vuotena

Oppikirja: Heikkonen – Ojakoski – Väisänen: Muutosten maailma 3 (WSOY)

HI4 Suomen historian käännekohtia, P

Sisältö: Suomen historiaa 1800-luvun alusta nykypäivään.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: 2.vuotena

Oppikirja: Heikkonen – Ojakoski – Väisänen: Muutosten maailma 4 (WSOY)

HI5 Suomen vaiheet esihistoriasta autonomian aikaan, Sy

Sisältö: Suomen historian kehitysvaiheet kivikaudesta 1800 luvun alkuun.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: HI1 ja HI2 jälkeen.

Oppikirja. Heikkonen – Ojakoski – Väisänen: Lukion historia. Muutosten maailma. Suomen vaiheet esihistoriasta autonomiaan. (WSOY)

HI6 Kulttuurien kohtaaminen, Sy

Sisältö: Euroopan ulkopuolisten kulttuurien historiaa ja nykytilaa.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: HI1 ja HI2 jälkeen.

Oppikirja. Ahtiainen – Aromaa – Heininen – Kauppinen jne.: Maailmankulttuurien aikakirja

CHI2 Antiikin historia, So

Sisältö: Muinaisen Egyptin, Kreikan ja Rooman historiaa.

Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys: HI1 ja HI2 jälkeen.
Oppikirja: Sama kuin HI1 ja HI2.

CHI1 Maailmantilanne nyt, So

Sisältö: Maailmantapahtumien ajankohtaiskurssi, uutisille historian taustaa.
Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys: HI3 jälkeen
Oppikirja: Sama kuin HI3

YHTEISKUNTAOPPI

YH1 Yhteiskuntatieto, P

Sisältö: Valtio-opin ja yhteiskuntapolitiikan kurssi.
Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys. 2. tai 3. vuotena.
Oppikirja: Aunesluoma – Heikkonen – Ojakoski: Lukiolaisen yhteiskuntatieto (WSOY)

YH2 Taloustieto, P

Sisältö: Suomen kansantalouden ja kansainvälisen talouden kurssi.
Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys. YH1 jälkeen.
Oppikirja: Hänninen – Liuskari – Suonio: Forum Lukion taloustieto (Otava)

YH3 Kansalaisen lakitieto, Sy

Sisältö: Suomalaiset yhteiskunnan keskeiset pelisäännöt yksilön näkökulmasta.
Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys: YH1 jälkeen.
Oppikirja. Kivelä – Nordell: Jokaisen oikeustieto (WSOY)

YH4 Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni, Sy

Sisältö: EU:n toimielimet ja unionin vaikutus arkielämäämme.
Arviointiperusteet: Kirjallinen ja suullinen näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys: YH1 jälkeen.
Oppikirja: Kaksonen – Ojala – Rautiainen: Lukiolaisen EU-kurssi (WSOY)

USKONTO

UE1 Uskonnon luonne ja merkitys, P

Sisältö: Uskonnon määrittely ja tutkiminen, uskonnon ydinkysymykset, Raamatun tutkimus ja tulkintatavat.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.
Suoritusjärjestys: Numerojärjestys
Oppikirja. Dunderberg ym: THEO Pyhän piirit (Otava)

UE2 Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta, P

Sisältö: Kristinuskon synty ja kehitys. Kirkkokuntien erityispiirteet. Kirkkojen rooli maailmassa.
Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys.

Oppikirja: Dunderberg – Heinimäki – Juurikka – Järveläinen yms.: THEO Betlehemistä Brysseliin (Otava)

UE3 Ihmisen elämä ja etiikka, P

Sisältö: Ihmisen elämän kysymykset. Hyvän ja pahan käsitteet. Eettiset kysymykset.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja. Dundberg – Heinimäki – Juurikka – Järveläinen jne.: THEO Oikein väärin Etiikka (Otava)

UE4 Uskontojen maailmat, Sy

Sisältö: Uskontojen levinneisyys. Pyhät kirjat ja oppi. Kultit ja rituaalit.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja. Ilmoitetaan myöhemmin

UE5 Mihin suomalainen uskoo, Sy

Sisältö: Muinaissuomalainen uskonto. Suomen kirkkohistoria. Luterilainen kirkko nykypäivän Suomessa. Ei-kristilliset yhteisöt Suomessa.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

CUE1 Raamattu uskomme ja kulttuurimme perusta, So

Sisältö: Raamatun synty, historia ja merkitys. Raamatun tekstit. Raamatun vaikutus kulttuurin eri aloilla.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

ET1 Hyvä elämä, P

Sisältö: Elämänkatsomus, olemassaolon peruskysymykset, elämänhallinnan keinot, hyveet ja paheet.

Arviointiperusteet: Kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Sovitaan erikseen

ET2 Maailmankuva, P

Sisältö: Maailmankuvan ydinalueet, maalliset ja uskonnolliset katsomukset, maailmankuvan murrokset.

Arviointiperusteet: Kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Sovitaan erikseen

ET3 Yksilö ja yhteisö, P

Sisältö: Ihminen sosiaalisena olentona, valta, valtasuhteet, yhteiskunnan rakenne ja muutokset, poliittiset ihanteet, oikeudenmukaisuus.

Arviointiperusteet: Kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja. Sovitaan erikseen

ET4 Kulttuuriperintö ja identiteetti, Sy

Sisältö: Kulttuurin käsite ja merkitys, kulttuuriperintö, kulttuuripiirteet, monikulttuurinen yhteiskunta.

Arviointiperusteet: Kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Sovitaan erikseen

PSYKOLOGIA

PS1 Psykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus, P

Sisältö: Psykologia tieteenä, psykkinen toiminnan luonne, oppimisen psykologiaa, sosiaalipsykologian perusteita.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Vilkkö-Riihelä – Laine: Mielen maailma (WSOY)

PS2 Ihmisen psykkinen kehitys, Sy

Sisältö: Psykkinen kehityksen osa-alueet, psykkinen kehityksen yhteydet ja biologisiin ja sosiaalisiin tekijöihin, kehityksen ongelmia ja tutkiminen.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Vilkkö-Riihelä – Laine: Mielen maailma 2 Kehityspsykologia (WSOY)

PS3 Ihmisen tiedonkäsittelyn perusteet, Sy

Sisältö: Kognitiiviset perusprosessit, vireystilan säätely, hermoston rakenne ja yhteys psykkinisiin toimintoihin, kognitiivisen toiminnan häiriöt, tutkimuksen sovellukset.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Vilkkö-Riihelä – Laine: Mielen maailma 3 Ihminen ja tieto (WSOY)

PS4 Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta, Sy

Sisältö: Motiivit ja motivaatio, emotio, motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaalisiin kulttuurisiin tekijöihin, ajattelu, ongelmanratkaisu ja päätöksenteko.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Laine – Vilkkö – Riihelä: Mielen maailma 4 Tunteet, motiivit ja taitava ajattelu (WSOY)

PS5 Persoonallisuus ja mielenterveys, Sy

Sisältö: Minuus ja identiteetti, persoonallisuuden määrittäminen ja tutkiminen, mielenterveys, psykoterapia, psykkinen hyvinvointi.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja. Vilkkö – Riihelä – Laine: Mielen maailma 5 Persoonallisuus ja mielenterveys (WSOY)

CPS1 Sosiaalipsykologia tieteenä, So

Sisältö: Sosiaalinen tieto ja sen käyttö, sosiaalinen vuorovaikutus ja vaikuttaminen.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, numeroarvostelu.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

CPS2 Ihmissuhteet: minä ja muut, So

Sisältö: Ihmissuhteiden lainalaisuuksia, itsetuntemus, elämän peruskysymykset, ongelmanratkaisutaidot, elämänkaaren vaiheet ja haasteet.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

FILOSOFIA

FI1 Johdatus filosofiseen ajatteluun, P

Sisältö: Mitä filosofia on, keskeiset osa-alueet, todellisuuden luonne, tieto ja totuus, hyvä ja oikea, yksilö ja yhteiskunta.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Hallamaa – Pihlström – Pulliainen – Salmenkivi – Sihvola: Filosofian Odysseia (Edita)

FI2 Filosofinen etiikka, Sy

Sisältö: Moraali, arvot, hyve-, seuraus- ja velvollisuusetiikka, eettiset totuudet, hyvä elämä.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

FI3 Tiedon ja todellisuuden filosofia, Sy

Sisältö: Tiedon mahdollisuudet ja rajat, totuusteoriat, todellisuuden luonne, tietojen tutkimus, argumentointi ja päättely.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

FI4 Yhteiskuntafilosofia, Sy

Sisältö: Yhteiskunnallinen oikeudenmukaisuus, yksilön oikeudet ja velvollisuudet, yhteiskuntajärjestys, poliittinen filosofia, ajankohtaiset filosofiset kysymykset.

Arviointiperusteet: Suullinen ja kirjallinen näyttö, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Vapaa

Oppikirja: Ilmoitetaan myöhemmin

KUVATAIDE

KU1 Minä, kuva ja kulttuuri, P

Sisältö: Erilaiset taidekäsitykset, kuvan rakentamisen keinot, oma kuvallinen ilmaisu.

Arviointiperusteet: Kuvallinen ja suullinen näyttö.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

KU2 Ympäristö, paikka ja tila, P

Sisältö: Muotoilua, arkkitehtuuria, ympäristösuunnittelua.

Arviointiperusteet: Kuvallinen ja suullinen näyttö.

Suoritusjärjestys: Pakollisen 1. kurssin jälkeen.

KU3 Media ja kuvien viestit, Sy

Sisältö: Video- ja valokuvausta, digitaalista kuvankäsittelyä, kuvien analysointia.

Arviointiperusteet: Kuvallinen, suullinen ja kirjallinen näyttö.

Suoritusjärjestys: Pakollisen 1. kurssin jälkeen.

KU4 Taiteen kuvista omiin kuviin, Sy

Sisältö: Taidehistoriaa kivikaudesta nykypäivään, uusien ilmaisutapojen omaksumista oman työskentelyn tueksi.

Arviointiperusteet: Kuvallinen, suullinen ja kirjallinen näyttö.

Suoritusjärjestys: Pakollisen 1. kurssin jälkeen.

Oppikirja: Sovitaan erikseen.

KU5 Nykyaikaisen taiteen työpaja, Sy

Sisältö: Nykyaikaisen taiteen ajankohtaisia ilmiöitä, uutta luovaa omaa ilmaisua.

Arviointiperusteet: Kuvallinen, suullinen ja kirjallinen näyttö.

Suoritusjärjestys: Pakollisen 1. kurssin jälkeen.

CKU1 Keramiikka ja kuvanveisto, Sy

Sisältö: Taide- ja käyttöesineiden valmistusta savesta, kipsistä ja muista materiaaleista.

Arviointiperusteet: Kuvallinen ja suullinen näyttö

Suoritusjärjestys: Pakollisen 1. kurssin jälkeen.

CKU2 Minun valintani, Sy

Sisältö: Syvennä taitojasi valitsemallasi osa-alueella (esim. piirustus/öljyvärimaalaus/valokuvaus jne.)

Arviointiperusteet: Kuvallinen näyttö

Suoritusjärjestys: 3. kurssin jälkeen

CKU3 Suomen taide, Sy

Sisältö: Opiskelija rajaa Suomen taiteesta osa-alueen ja tekee siitä kuvallisen ja kirjallisen työn.

Arviointiperusteet: Kuvallinen ja kirjallinen näyttö.

Suoritusjärjestys: Itsenäisesti suoritettava.

Oppikirja: Eri lähdeteokset.

CKU4 Kuvataidediplomi, Sy (suoritusajankohta sovitaan erikseen opettajan kanssa vähintään 1 kk ennen kurssin aloittamista)

Sisältö: Vuosittain vaihtuvat valtakunnalliset tehtävät. Kurssille voi osallistua, jos opiskelijalla on vähintään 4 kuvataidekurssia jo hyväksytysti suoritettuna. Kurssi –suoritetaan jonkin muun kuvataidekurssin yhteydessä. Asia sovitaan henkilökohtaisesti vähintään kuukautta ennen kurssin alkua kuvataideopettajan kanssa. Hyväksytystä kurssista saa erillisen todistuksen.

MUSIIKKI

MU1 Musiikki ja minä, P

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus, koe.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

MU2 Moniääninen Suomi, P

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

MU3 Ovet auki musiikille, Sy

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

MU4 Musiikki viestii ja vaikuttaa, Sy

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely. Esiintyminen koulun tilaisuuksissa.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

MU5 Musiikkiprojekti, Sy

Sisältö: Musisoinnissa painotetaan aikamme pop- ja rockmusiikkia. Kurssilla harjoitellaan yksi ohjelmistokokonaisuus kurssin päätteeksi (esim. joulujuhla).

Arviointiperusteet: Tuntityöskentely. Esiintyminen koulun tilaisuuksissa.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

CMU1 Musiikkiprojekti, musiikkivideon valmistaminen, Sy

Sisältö: Musiikin soittaminen ja nauhoittaminen, videointi ja editointi, kuvan ja musiikin yhdistäminen.

Arviointiperusteet: Numeroarvostelu

CMU2 Kevyen musiikin historia, Sy

Sisältö: Kevyttä musiikkia 40-luvulta nykypäivään, musiikkinäytteitä, soitto- ja lauluharjoituksia.

Arviointiperusteet: Numeroarvostelu

CMU3 Soitto- ja laulukurssi, Sy

Sisältö: Yhteismusisointi, laulu- ja soittoharjoituksia.

Arviointiperusteet: Numeroarvostelu

LIIKUNTA

LI1 Taitoa ja kuntoa, P

Sisältö: Fyysisen kunnan harjoittelu, lihahuolto ja rentoutus, sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit, voimistelu eri muodoissa, tanssi eri muodoissa, talviliikunta, yleisurheilu, suunnistus ja luontoliikunta.

LI2 Liikuntaa yhdessä ja erikseen, P

Sisältö: Fyysisen kunnan harjoittelu, lihahuolto ja rentoutus, sisä- ja ulkopalloilu, mailapelit, voimistelu ja tanssi eri muodoissaan, talviliikunta, luontoliikunta, jokin uusi liikuntalaji.

LI3 Valinnainen liikunta 1, Sy

Sisältö: Erilaisia joukkue- ja mailapelejä ryhmän koon mahdollisuuksien mukaan, uusia liikuntalajeja ja –kokemuksia, monipuolinen peruskuntoharjoittelu.

Arviointiperusteet: Aktiivisuus, tiedot, taidot ja kunto, sosiaaliset taidot.

Suoritusjärjestys: Kurssi toteutetaan hajautettuna 1-2 h/vko, vuositasolla 1/3. osa kurssin tunneista voidaan suorittaa lukujärjestyksen ulkopuolella, ei itsenäistä suoritusta.

LI4 Valinnainen liikunta 2, Sy

Sisältö: Syvennetään erilaisten pelien tekniikoiden ja taktiikoiden hallintaa ja sääntötuntemusta, kehitetään monipuolisesti lihaskuntoa, uusia lajeja toiveiden ja mahdollisuuksien mukaan.

Arviointiperusteet: Aktiivisuus, tiedot, taidot ja kunto, sosiaaliset taidot.

Suoritusjärjestys: Kurssi toteutetaan hajautettuna 1-2 h/vko, vuositasolla 2/3. Osa kurssin tunneista voidaan suorittaa lukujärjestyksen ulkopuolella, ei itsenäistä suoritusta.

LI5 Valinnainen liikunta 3, Sy

Sisältö: Mahdollisimman monipuolista liikuntaa, uusia liikuntakokemuksia.

Arviointiperusteet: Aktiivisuus, sosiaaliset taidot, kunto, taidot ja tiedot.

Suoritusjärjestys: Kurssi suoritetaan 2 h/vko, vuositasolla 3/3, ei itsenäistä suoritusta.

CLI4 Kuntokurssi 1, Sy

Sisältö: Monipuolisen kestävyys-, voima- ja nopeuden harjoittaminen, sopii kaikille oman kehon treenaajille.

Arviointiperusteet: Läsnäolo oppitunneilla, taito, aktiivisuus.

Suoritusjärjestys: Kuntokurssit aloitetaan heti syksyllä koulun alettua, tunnit suoritetaan työjärjestyksen ulkopuolella klo 14.50-16.20. Päivät sovitaan ryhmien kanssa.

CLI5 Kuntokurssi 2, Sy

Sisältö: Jatketaan monipuolisen kestävyys-, voima- ja nopeuden harjoittamista.

Arviointiperusteet: Läsnaolo oppitunneilla, taito, aktiivisuus.

Suoritusjärjestys: Kuntokurssit aloitetaan heti syksyllä koulun alettua, tunnit suoritetaan työjärjestyksen ulkopuolella klo 14.50-16.20. Päivät sovitaan ryhmien kanssa.

CLI6 Kuntokurssi 3, Sy

Sisältö: Jatketaan monipuolisen kestävyuden, voiman ja nopeuden harjoittamista, peruskunnan nousujohteinen kehittäminen 1 ja 2 kurssilla opittuja taitoja ja tietoja hyödyntäen.

Arviointiperusteet: Läsnaolo oppitunneilla, taito, aktiivisuus.

Suoritusjärjestys: Kuntokurssit aloitetaan heti syksyllä koulun alettua, tunnit suoritetaan työjärjestyksen ulkopuolella klo 14.50-16.20. Päivät sovitaan ryhmien kanssa.

CLI7 Jääurheilukurssi 1, Sy

Sisältö: Jäällä liikkuminen, kiekollisen ja kiekottoman pelin kehittäminen, henkilökohtaisten taitojen kehittäminen.

Arviointiperusteet: Läsnaolo oppitunneilla, taito, aktiivisuus.

Suoritusjärjestys: Jääkurssit aloitetaan heti kuntokurssien päätyttyä, tunnit ovat työjärjestyksen ulkopuolelle 14.50-16.20, suorituspäivät sovitaan ryhmän kanssa.

CLI8 Jääurheilukurssi 2, Sy

Sisältö: Jäällä liikkuminen, kiekollisen ja kiekottoman pelin kehittäminen, omien taitojen kehittäminen eri pelitilanteissa.

Arviointiperusteet: Läsnaolo oppitunneilla, taito, aktiivisuus.

Suoritusjärjestys: Jääkurssit aloitetaan heti kuntokurssien päätyttyä, tunnit ovat työjärjestyksen ulkopuolelle 14.50-16.20, suorituspäivät sovitaan ryhmän kanssa.

CLI9 Vanhojen tanssit, Sy

Sisältö: Erilaiset pari- ja piiritanssit, yleinen tanssietiketti, osallistuminen Vanhojen Päivän tanssiesitykseen.

Arviointiperusteet: Tanssien askelien ja muodostelmien hallinta, rytmitaju, aktiivisuus ja käyttäytyminen tunneilla sekä Vanhojen Päivänä.

Suoritusjärjestys: Ei voi suorittaa itsenäisesti.

CLI10 Lisää liikuntaa, Sy

Sisältö: Oman kunto-ohjelman laatiminen ja noudattaminen, osallistuminen johonkin liikuntatapahtumaan ja sen järjestelyihin.

Arviointiperusteet: Aktiivisuus, sosiaaliset taidot, kunto.

Suoritusjärjestys: Kurssi suoritetaan lukujärjestyksen ulkopuolella lukioaikana, kurssia ei voi suorittaa kokonaan itsenäisesti.

CLI11 Retkeilykurssi, Sy

Sisältö: Suunnistus, luonnossa liikkuminen ja jokamiehen oikeudet, retken suunnittelu ja varustautuminen, ryhmässä toimiminen, ruoanlaitto ja yöpyminen leiriolosuhteissa.

Arviointiperusteet: Tiedot, taidot, sosiaalisuus, aktiivisuus.

Suoritusjärjestys: Kurssi toteutetaan lukujärjestyksen ulkopuolella, ei voi suorittaa itsenäisesti.

CLI12 Liikunnan lukiodiplomi, Sy

Sisältö: Lukiodiplomin suorittamisessa noudatetaan Opetushallituksen antamia ohjeita.

Diplomin suorittamisesta voi aiheutua opiskelijalle ylimääräisiä kustannuksia. Osa suorituksista tehdään lukioaikana pakollisten ja valinnaiskurssien yhteydessä. Varsinainen näyttökoe ja kirjallinen koe järjestetään kolmannen vuosiluokan keväällä.

TERVEYSTIETO

TE1 Terveyden perusteet, P

Sisältö: Työ- ja toimintakykyyn ja turvallisuuteen vaikuttavia tekijöitä, seksuaaliterveys, parisuhde, perhe yms. kansantaudit, yleisimmät tartuntataudit, sairauksien ja vammojen itsehoito, terveyserot maailmassa yms.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus, kurssikoe.

Oppikirja: Kannas – Räsänen – Javanainen: Virtaa, Terveyden perusteet (2010 painos) (Atena-kustannus)

TE2 Nuoret, terveys ja arkielämä, Sy

Sisältö: Itsetuntemus, aikuistuminen, sosiaalisen tuen merkitys, vanhemmuuteen ja perhe-elämään valmentautuminen, fyysinen ja psyykinen turvallisuus.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Pakollisen kurssin jälkeen.

Oppikirja: Kannas – Räsänen – Javanainen: Virtaa, Nuoret, terveys ja arkielämä (2010 painos) (Atena-kustannus)

TE3 Terveys ja tutkimus, Sy

Sisältö: Terveys edistämiseen, sairauksien tunnistamiseen ja ehkäisyyn liittyviä eri aikakausien menetelmiä, terveystutkimusten ja koetun terveyden tutkiminen, terveystottumusten arvioiminen ja seuranta.

Arviointiperusteet: Tuntiaktiivisuus, kurssikoe.

Suoritusjärjestys: Pakollisen kurssin jälkeen

Oppikirja: Kannas – Räsänen – Javanainen: Virtaa, Terveys ja tutkimus (2006 painos) (Atena-kustannus)

OPINTOJEN OHJAUS

OP1 Koulutus, työ ja tulevaisuus, P

Sisältö: Opiskelun suunnittelu, lukiokäytänteet, yo-tutkinto, jatko-opinnot.

Arviointiperusteet: Osallistuminen, suoritettu/hylätty.

Suoritusjärjestys: Koko lukion ajan

OP2 Opiskelu, työelämä ja ammatinvalinta, Sy

Sisältö: Seutukunnan koulutustarjontaan ja työelämään tutustuminen.

Arviointiperusteet: Osallistuminen, Suoritettu/hylätty.

Suoritusjärjestys: Toisena ja kolmantena vuonna.

COP1 Tutor-kurssi, So

Sisältö: Lukioon tulevien perehdyttäminen, ryhmäytyminen.

Arviointiperusteet: Osallistuminen, suoritettu/hylätty.

Suoritusjärjestys: Toisena ja kolmantena vuonna.

TIETOTEKNIikka

CAT1 Kansalaisen @-kortti (3 kurssia) (alkaen syyskuu 2008), So

Sisältö: Kansalaisen @-kortti on hyödyllinen kaikille tietoyhteiskunnan jäsenille. Se palvelee erityisesti aloittelijoita tarjoten sopivan välitavoitteen A-kortin suorittamiseen.

- laitteen käyttö ja tiedonhallinta (1/2 krs)
- tekstinkäsittely (1 krs)
- internet (1/2 krs)
- grafiikka (1 krs)

Suoritusjärjestys: Virtuaaliopiskeluna

CAT2 A-kortti (2 kurssia) (alkaen syyskuu 2009), So

Sisältö: A-kortti-tutkinnon suorittanut osaa itsenäisesti käyttää tietokonetta, hallitsee työkaluohjelmien peruskäytön, tuntee tietotekniikan peruskäsitteet sekä tunnistaa tietotekniikan soveltamisalueet.

- tietotekniikan perusteet
- taulukkolaskenta
- tietokannat

Suoritusjärjestys: virtuaaliopiskeluna

CAT3 AB-kortti (5 kurssia) (alkaen tammikuu 2010), So

Sisältö: Vaativa, pääosin valinnaisista koostuva jatkotutkinto tarjoaa suorittajalleen erikoistumismahdollisuuden juuri niihin tietotekniikan osa-alueisiin, joita hän tarvitsee työssään/opiskelussaan.

- tekstinkäsittely (2 krs)-
- grafiikka (1 krs)-
- tietokannat (1 krs)-
- yhteiskäyttö (1 krs)

Suoritusjärjestys: virtuaaliopiskeluna

KOTITALOUS

CKO1 Ruokaa monin eri tavoin (1/2), So

Sisältö: Opitaan valmistamaan edullista nopeatekoista perusruokaa sekä nopeita jälkiruokia.

Arviointiperusteet: Läsäolo, jatkuva näyttö, suoritusmerkintä,

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Monisteet

CKO2 Kokeilen uusia makuja (1/2), So

Sisältö: Tutustutaan erilaisiin mausteisiin ja eksoottisimpiin ruokakulttuureihin.

Arviointiperusteet: Läsnäolo, jatkuva näyttö, suoritusmerkintä.

Suoritusjärjestys: Numerojärjestys

Oppikirja: Monisteet

TEKNINEN TYÖ

CTN1 Ideasta tuotteeksi (1/2), So

Sisältö: Tuotesuunnittelua, puutyötä, metallityötä.

Arviointiperusteet: Valmiiden töiden arviointi, suoritusmerkintä.

RATSASTUS

CRA1 Koulu- ja esteratsastuksen perusteet I, So

Sisältö: Koulu- ja esteratsastuksen perusasiat, istunnat, apujenkäyttö/SRL:n merkkisuoritukset, maastoratsastus

Arviointiperusteet: Ratsastuskokeet, teoriakoe kurssin sisällöistä, aktiivisuus ja yleinen asenne oppimiseen.

Suoritusjärjestys: 1. vuoden syyslukukaudella

Kartoittaa ratsastajan lähtötaso koulu- ja esteratsastuksessa tulevia kursseja varten, varmistaa perusasioiden tietotaito.

CRA2 Koulu- ja esteratsastuksen perusteet II, So

Sisältö: Koulu- ja esteratsastus: perusasioiden kertaus, istuntaharjoituksia, liikkeitä seuraavaksi saavutettavalta tasolta (tasot: helppo C, helppo B, helppo A) esteratsastuksessa ryhmätyönä oman esteharjoituksen laatiminen, kilpailusääntökoulutus.

Arviointiperusteet: Ratsastuskokeet, aktiivisuus ja yleinen asenne oppimiseen

Suoritusjärjestys: 1. vuoden kevätlukukaudella

Kouluratsastuksessa asennon parantaminen/vakiinnuttaminen. Esteratsastuksessa erilaisten tehtävien ja etäisyyksien hahmottaminen, kilpailusääntöjen tuntemus.

CRA3 Koulu- ja esteratsastuksen syventävä kurssi I, So

Sisältö: Koulu- ja esteratsastus: maastoesteet, tempoharjoitukset ja maastoratsastus, istuntaharjoitukset, tehtävät seuraavan tason merkkisuorituksien tavoitteiden mukaisesti merkkisuoritus este- ja kouluratsastuksessa (ratsastajan oman tason mukaan).

Arviointiperusteet: Ratsastuskokeet, teoriakoe kurssin sisällöstä, aktiivisuus ja yleinen asenne oppimiseen.

Suoritusjärjestys: 2. vuoden syyslukukaudella.

Tutustuminen kenttäratsastukseen, edetä seuraavalle tasolle merkkisuorituksissa, asennon parantaminen koulu- ja esteratsastuksessa.

CRA4 Koulu- ja esteratsastuksen syventävä kurssi II, So

Sisältö: Koulu- ja esteratsastus ratsastajan tason mukaan vaikeutuvien tehtävien, istuntaharjoitukset, perusasioiden kertaus, liikkeitä seuraavaksi saavutettavalta tasolta, koulu- ja esteratojen ratsastuksen rutinoituminen.

Arviointiperusteet: Ratsastuskokeet, aktiivisuus ja yleinen asenne oppimiseen.

Suoritusjärjestys: 2. vuoden kevätlukukaudella

Oppia analysoimaan omaa ratsastusta ja hevosen oikeanlaista liikkumista, este- ja kouluratojen ratsastuksen varmuuden lisääminen.

CRA5 Valinnainen ratsastus I, So

Sisältö: Ratsastajan valinnan mukaan koulu- tai esteratsastus tai molemmat ratsastajan/ratsukon henkilökohtaiset tavoitteet huomioiden.

Arviointiperusteet: Ratsastuskokeet, aktiivisuus ja yleinen asenne oppimiseen.

Suoritusjärjestys: 3. vuoden syyslukukaudella

Jo saavutetun ratsastustason ylläpitäminen, oman ratsastuksen ja hevosen työskentelyn analysointi/parantaminen.

CRA6 Valinnainen ratsastus II, So

Sisältö: Ratsastajan valinnan mukaan koulu- tai esteratsastus tai molemmat ratsastajan/ratsukon henkilökohtaiset tavoitteet huomioiden.

Arviointiperusteet: Ratsastuskokeet, aktiivisuus ja yleinen asenne oppimiseen.

Suoritusjärjestys: 3. vuoden kevätlukukaudella.

Jo saavutetun ratsastustason ylläpitäminen, oman ratsastuksen ja hevosen työskentelyn analysointi/parantaminen.

KANSAINVÄLISYYS

CKV1-2 Kansainvälisyys, So

Sisältö: Voi koostua esimerkiksi osallistumisesta koulun ystävyyskouluprojektiin Italiassa tai Saksassa, osallistumisesta muuhun kansainväliseen projektiin, esim. Comenius, osallistumisesta kansainväliseen kokoukseen, osallistumisesta kansainväliselle stipendimatkalle, isäntäoppilana toimimisesta koulun kansainvälisille vieraille, projektiin liittyvästä raportista, projektiin liittyvästä portfolioista, projektin aikana tehdystä suullisesta tai kirjallisesta esityksestä, projektin aikana tehdystä musiikkiesityksestä, projektin aikana tehdystä muusta tehtävästä.

Arviointiperusteet: Kansainvälisyyskursseja voi suorittaa yhteensä kaksi. Kurssi voi koostua esim. osallistumisesta oppilasvaihtovierailuun ja siihen liittyvään raporttiin. Opiskelija voi koota kokonaisen kurssin myös erillisistä osasuorituksista ns. kansainvälisyyspassilla, johon kerätään osasuorituksia eri projekteista. Rehtori päättää, mitkä osasuoritukset riittävät kokonaiseen kurssisuoritukseen. Kurssit arvioidaan suoritusmerkinnällä.

LIIKENNEKASVATUS

CLK1 Liikennekasvatus, So

Sisältö: Ajokorttitutkintoon vaadittava teoriaopetus, ajokorttitutkintoon vaadittava ajo-opetus.

Arviointiperusteet: Kurssisuoritukseen vaaditaan autokoulun antama erillinen todistus ajokorttitutkinnon suorittamisesta. Kurssista annetaan suoritusmerkintä. (HUOM! Opiskelija maksaa itse ajokorttitutkinnon suorittamisesta autokoululle maksettavat ja muut maksut.)

This document was created with Win2PDF available at <http://www.win2pdf.com>.
The unregistered version of Win2PDF is for evaluation or non-commercial use only.
This page will not be added after purchasing Win2PDF.